

Faktojen Suomi

Sisällysluettelo

1. Menestystarina vailla vertaa	3
2. Toimintaympäristö muuttuu voimakkaasti	8
3. Miten suomalaiset käsittävät tilanteen ja tulevaisuuden?.....	10
3.1 Työllisyys.....	11
3.2 Julkinen velka.....	12
3.3 Nettotulot	13
3.4 Ilmastonmuutos.....	14
3.5 Vauraus ja tuloerot.....	15
3.6 Maahanmuutto	16
4. Jälkikirjoitus	17
4.1 Historiasta löytyy selitys?	17
4.2 Mistä uusi, luottamusta vahvistava tarina?	19

1. Menestystarina vailla verta

Suomi on ollut kansainvälinen menestystarina. Pienen, syrjäisen maan nousu kokoaan suuremmaksi on ollut historiallista. Suomi on selvinnyt maailmanhistorian murroskohdista verrattain hyvin, vaikka välillä tilanne on ollut täpärällä. Pitkän aikavälin hyvä kehitys uhkaa usein jäädä päivittäisen tietotulvan varjoon.

Suomalaisen yhteiskunnan kehitys on ollut nopeaa myös viimeisten vuosikymmenten aikana. 1980-luvun alkupuolelta lähtien Suomessa hyvinvointi on lisääntynyt useilla eri indikaattoreilla. Vastasyntyneen elinajanodote on noussut noin viidellä vuodella ja imeväiskuolleisuus on

laskenut. Itsemurhat ja asunnottomuus ovat vähentyneet voimakkaasti. Talous on kasvanut ja tuloerot ovat pysyneet pieninä. Asuinolot ovat kohentuneet ja korkeista asumisen kustannuksista huolimatta pääkaupunkiseudun väestökin on kasvanut voimakkaasti. Teknologinen kehitys on ottanut harppauksia mobiililaitteiden ja internetin myötä. Erään vertailun* mukaan Suomessa on maailman toiseksi vastuullisimmat yritykset. Ilmastonmuutoksen kannalta tärkeät kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet. Ei siis ihme, että 84 prosenttia suomalaisista on hyvin tai melko tyytyväisiä demokratiaan. Olemme maailman onnellisin kansa ja meillä on maailman korkein luottamus kanssaihmiin. Kaikista näistä voimme hyvällä syyllä olla ylpeitä.

* Morningstar Direct. Data as of Feb. 28, 2021

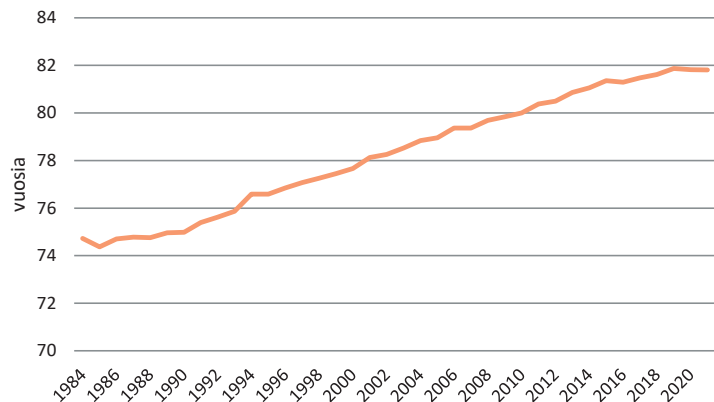
Yhteiskuntamme on rakentunut vakaiden instituutioiden ja poliittisen kulttuurin tukemana nykyiseen muotoonsa. Menneeseen kehitykseen ei tule kuitenkaan tuudittautua. Käsityksemme turvallisuudesta on muuttunut voimakkaasti viimeisten kuukausien tapahtumien johdosta. Ilman tätä muutosta turvallisuudentunteessa taustalla etenee kehityskulkuja, joiden tunnistaminen on oikeiden päätösten aikaansaamiseksi tärkeää.

Halusimme testata suomalaisten tietouden tasoa ja odotuksia maamme tulevaisuudesta. Tästä syntyi ajatus Faktojen Suomesta. Muutos ja sen keskellä onnistuminen vaativat meiltä kaikilta kuitenkin myös tekoja. Faktojen Suomen tehtävänä on kiinnittää huomiota yhteiskuntamme isoihin kysymyksiin, jotta osaisimme tehdä oikeita ratkaisuja maamme tulevaisuuden ja hyvinvoinnin eteen.

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on seuraavaksi katsoa Suomen nykytilaa ja ennen kaikkea suhteellista asemaamme muihin Pohjoismaihin. Tämän jälkeen esittelemme kyselytutkimustuloksia suomalaisten käsityksistä maamme tilanteesta ja odotuksista tulevaisuudelle. Lopuksi pohdimme, mistä käsitykset ovat voineet syntyä. Faktojen Suomen tarkoituksena ei ole niinkään tarjota ratkaisuja Suomelle, vaan kiinnittää huomiota maamme tulevaisuuden kannalta olennaisiin asioihin sekä tarjota ajattelemisen aihetta meille kaikille.

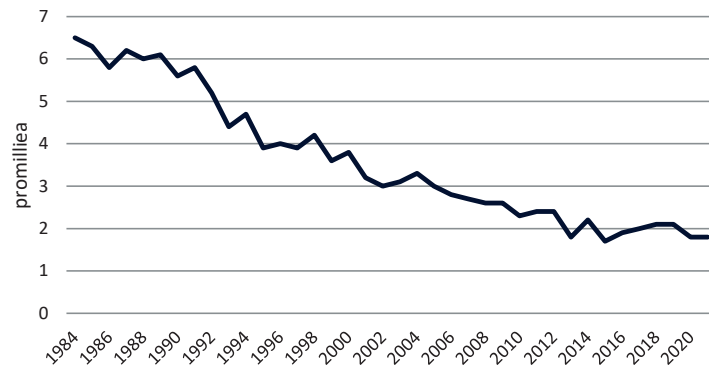
Suomalaisen yhteiskunnan kehitystä kuvaavia indikaattoreita

Vastasyntyneen elinajanodote

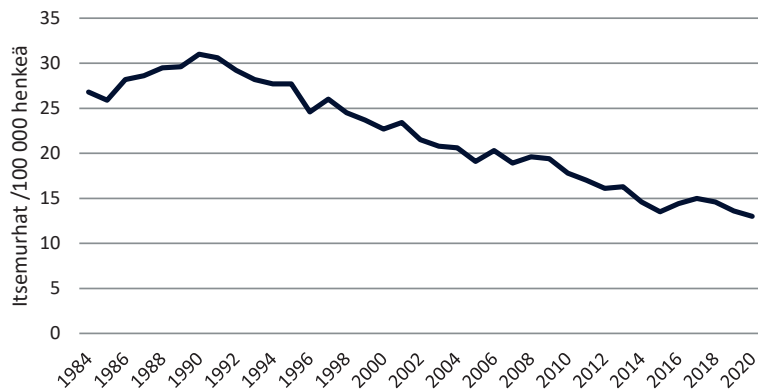
Lähde: Tilastokeskus

Imeväiskuolleisuus

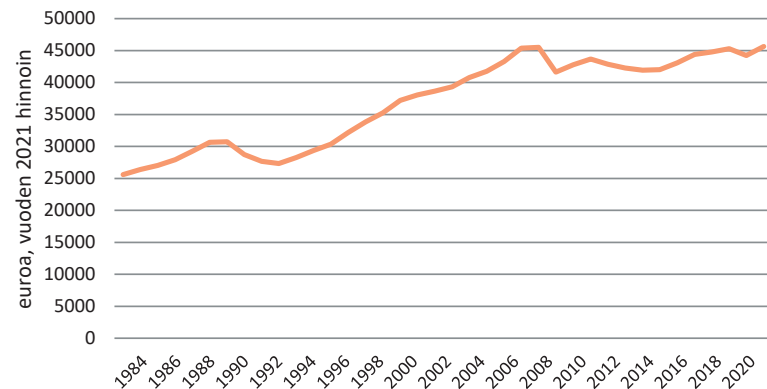
Lähde: Tilastokeskus

Itsemurhat

Lähde: Tilastokeskus

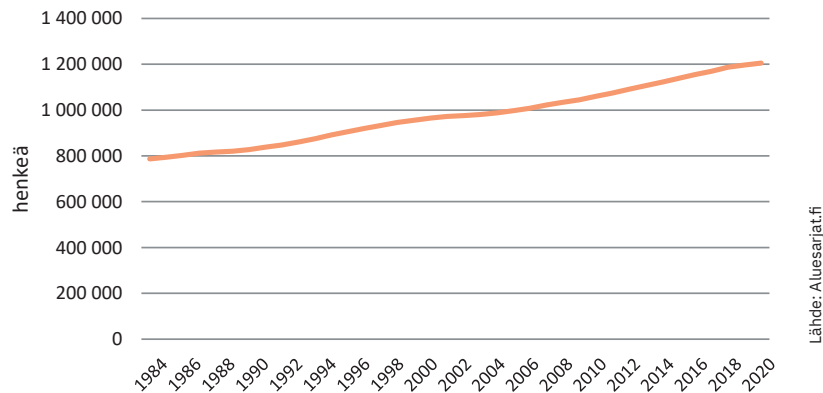
BKT/asukas

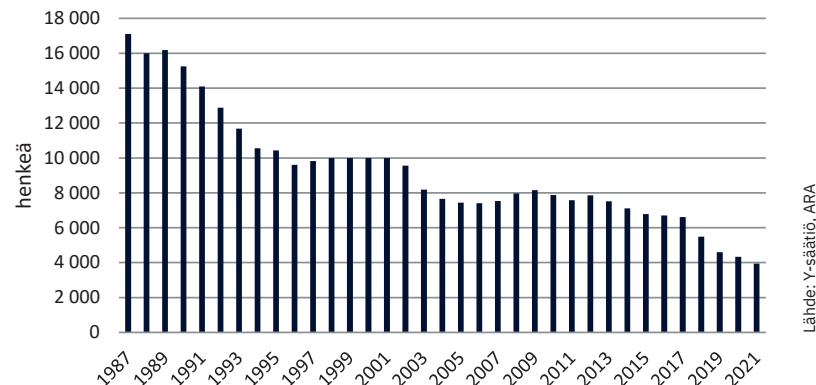
Lähde: Tilastokeskus

Suomalaisen yhteiskunnan kehitystä kuvaavia indikaattoreita

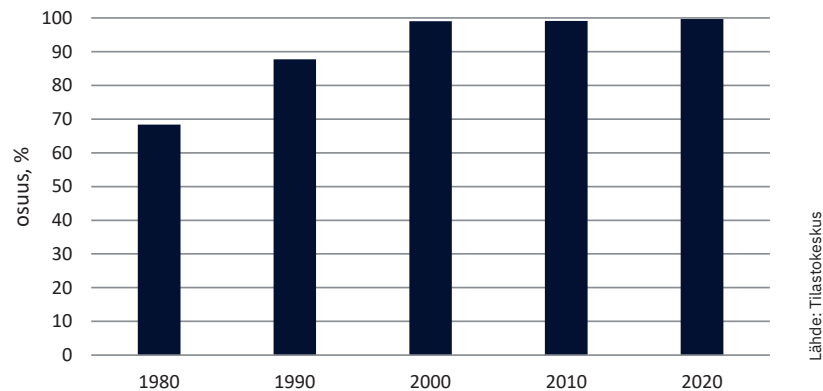
Pääkaupunkiseudun väestö

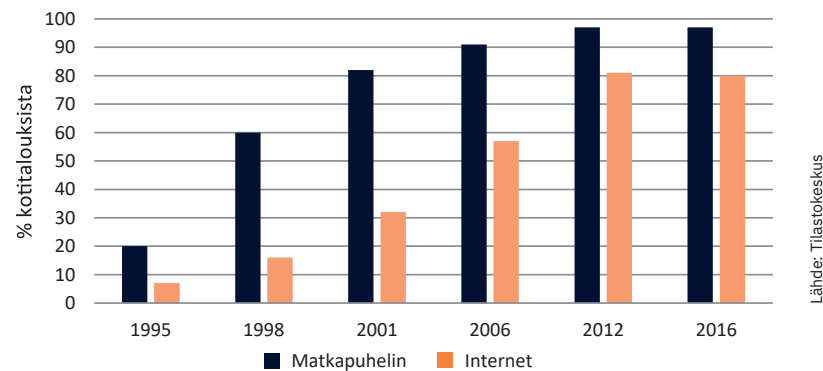
Asunnottomat

Asunnossa kylpy-/suihkuhuone

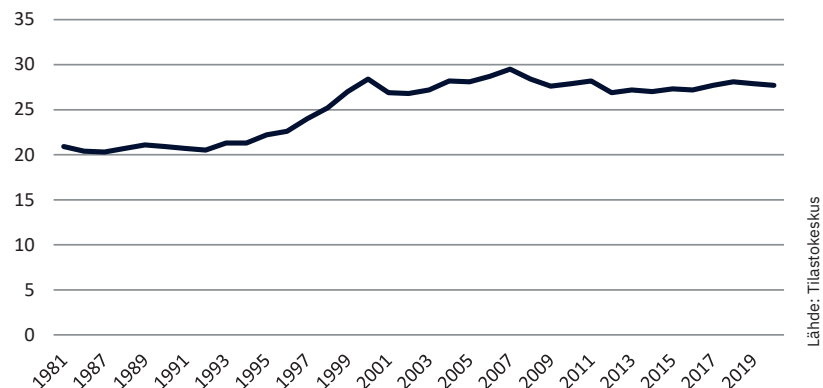

Eräiden kestokulutustavaroiden omistus

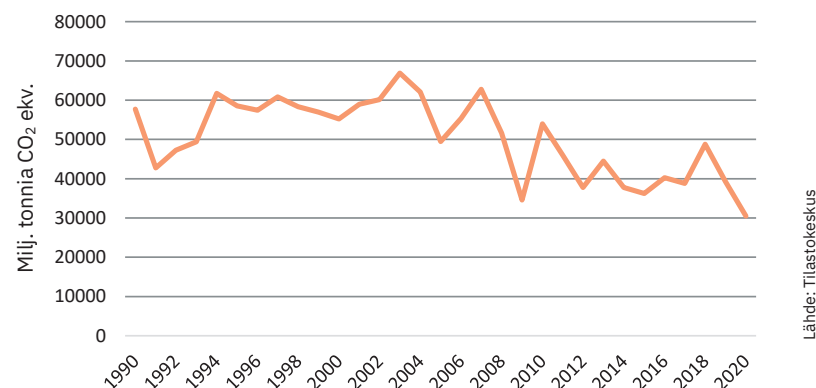

Suomalaisen yhteiskunnan kehitystä kuvaavia indikaattoreita

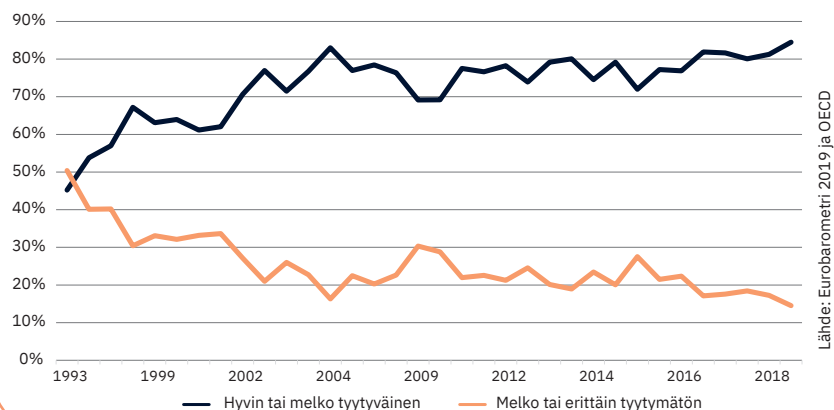
Gini-kerroin (%)

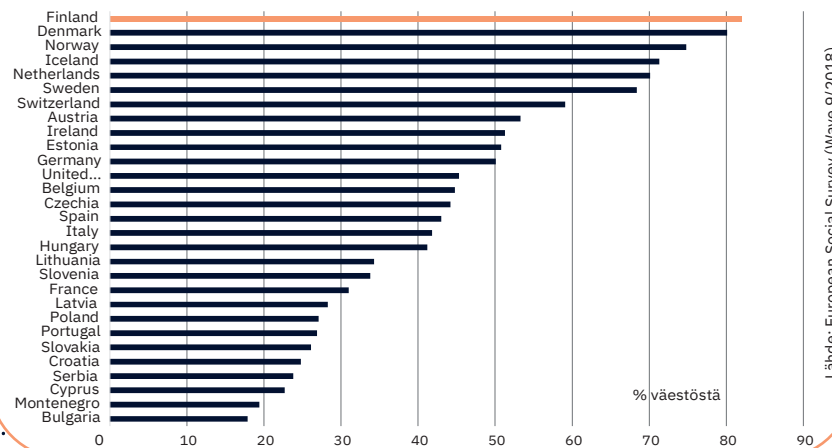
Suomen kasvihuonekaasupäästöt, netto

Tyytyväisyys demokratiaan Suomessa

Luotan kanssaihmiisiin

2. Toimintaympäristö muuttuu voimakkaasti

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja erottuu pohjoismaisessa vertailussa. Suomessa vähintään 65 vuotta täyttäneiden osuus on selvästi korkeampi kuin Ruotsissa ja Tanskassa. Tämä johtaa väistämättä suurempiin palvelutarpeisiin vanhushoivan osalta. Samaan aikaan asukasta kohden laskettu bruttokansantuote on jäänyt Suomessa selvästi jälkeen. Työllisyytemme on heikommalla tasolla ja yhteiskunnan palveluita pyöritetään jatkuvalla velkarahoituksella.

Näytöt talouden hoidon suhteen ovat heikot. Vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen Suomea ovat toki kohdanneet isot rakennemuutokset. Niiden seurauksena Suomessa asukasta kohden laskettu bruttokansantuote on yhä vuonna 2022 lähellä samaa tasoa kuin vuonna 2007. Työikäinen väestö on vähentynyt jo 10 vuotta ja työvoiman saatavuusongelmat ovat suurin kasvun este yrityksille. Tämä on alkanut näkyä entistä konkreettisemmin vuoden 2022 aikana.

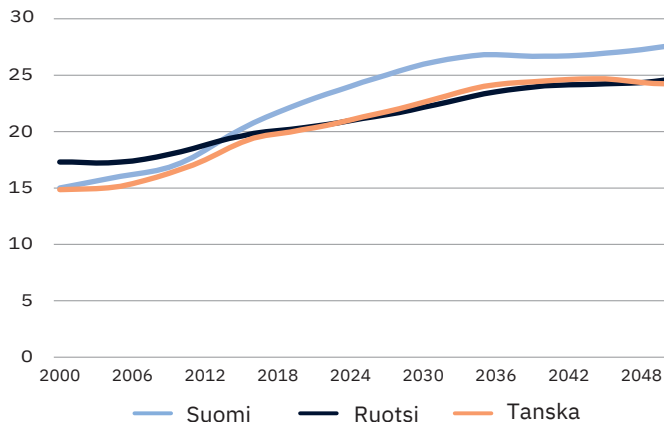
Kun tiedämme, että ikääntyminen etenee jo kovaa vauhtia ja kiihtyy tämän vuosikymmenen aikana, jatkaa julkinen talous pyörimistään velkarahalla. Julkisen talouden vuosittaiset alijäämät ovat todennäköisesti vuoden 2040 tienoilla yhtä suuria kuin koronavuonna 2020 ilman kriisejäkin.

Vaikka Suomen julkisen velan BKT-suhde on eurooppalaisessa vertailussa keskitasoa, on velkasuhde kaksinkertainen verrattuna Ruotsiin ja ero vain jatkaa kasvuaan. Tämä vähentää Suomen liikkumatilaa tulevia kriisejä ajatellen ja luo täten turvattomuutta tulevaisuuteen. Suomen julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvaje on yhä lähellä 10 miljardia euroa. Kuluvana vuonna korkojen nopea nousu on ollut hyvä osoitus, että tilanteet voivat muuttua nopeasti huonompaan. Nopeasti nousevat korot ovat haasteellisempia pitkän aikavälin hitaan talouskasvun maille kuten Suomelle.

Mistä sitten löytyvät maksajat? Työllisyyden eteen emme ole tehneet riittävästi, mikä on osaltaan johtanut satojatuhansia ihmisiä koskettaviin kannustinloukkuihin. Maahanmuutto on ollut myös riittämätöntä vastaamaan ikärakenteen tuomaan muutokseen. Kasvavat velkamäärät kaatuvat tulevien sukupolvien kannettaviksi. Ilmastonmuutos, koronavirus ja sota Ukrainassa ovat heikentäneet jo nuorten tulevaisuususkoa. Syrjäytyneiden ns. NEET-nuorien osuus on meillä Pohjoismaiden suurin. Demografinen muutos johtaa nykyinenolla myös inhimillisen pääoman näivettymiseen vuonna 2040.

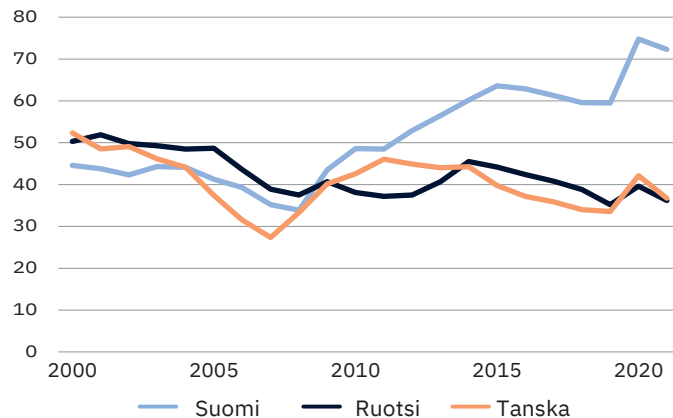
Suomi suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan eri indikaattoreilla

65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä %

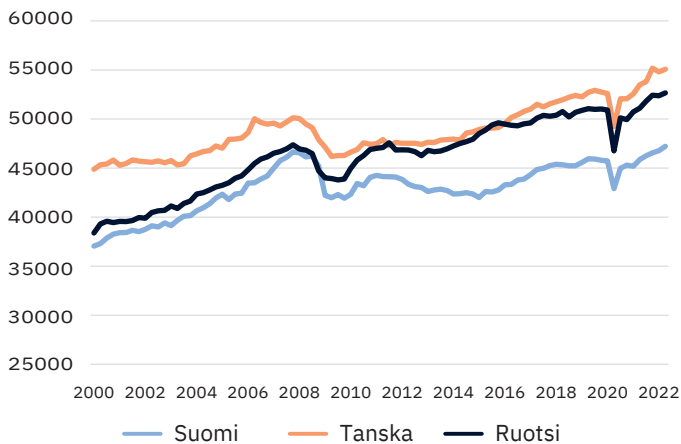
Lähde: Maailmanpankki

Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen, %

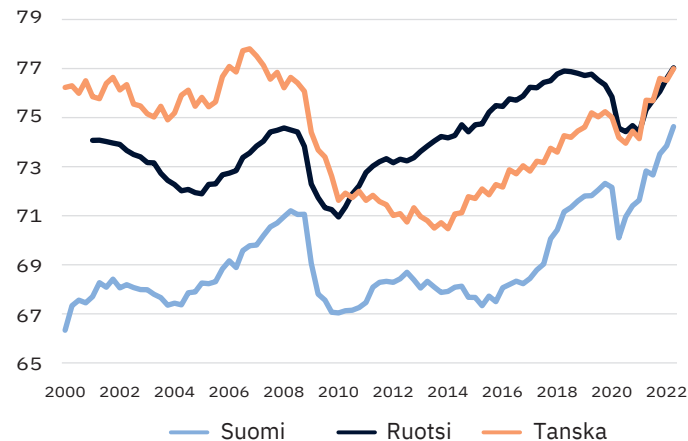
Lähde: IMF

BKT per asukas USD v. 2015 hinnoin PPT

Lähde: OECD

Työllisyysaste (15-64 -vuotiaat), %

Lähde: OECD

3. Miten suomalaiset käsittävät tilanteen ja tulevaisuuden?

Kuinka hyvin me suomalaiset ymmärrämme, miten yhteiskunnassamme on asioiden laita? Osaammeko hahmottaa suuruusluokkia, pystymmekö muodostamaan kokonaiskuvaa ja ymmärtämään pitkän aikavälin kehitystä jokapäiväisen tietotulvan keskellä? Tätä varten kysymme suomalaisilta keskeisistä teemoista ja näihin liittyvistä odotuksista.

Teemoja on kaikkiaan kuusi:

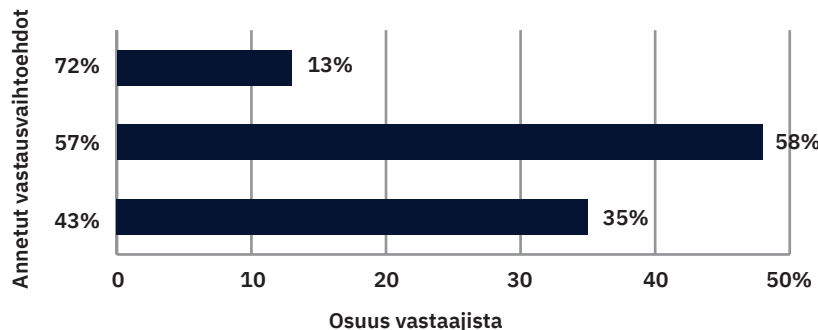
- Työllisyys
- Julkinen velka
- Tulot
- Vaurastuminen
- Ilmastonmuutos
- Maahanmuutto

3.1 Työllisyys

Suomalaisten käsitys työllisten osuudesta koko väestössä on hyvällä tasolla. Jopa 35 prosenttia suomalaisista tiesi työllisten osuuden olevan 43 % koko väestöstä. Tulosta voi pitää hyvänä, sillä merkittävä osa väestöstä ymmärtää hyvinvointivaltion rahoituspuolelta olevan varsin kapeilla harteilla. Kyselyssä vastaajille annettiin kolme vaihtoehtoa. Vaihtoehdon 57 % valitsi 48 prosenttia vastaajista. Kolmannen vaihtoehdon 72 % valitsi vain 13 prosenttia vastaajista. Tulosten perusteella suomalaiset ymmärtävät hyvin myös huoltosuhteen ja työllisyysasteen välisen eron.

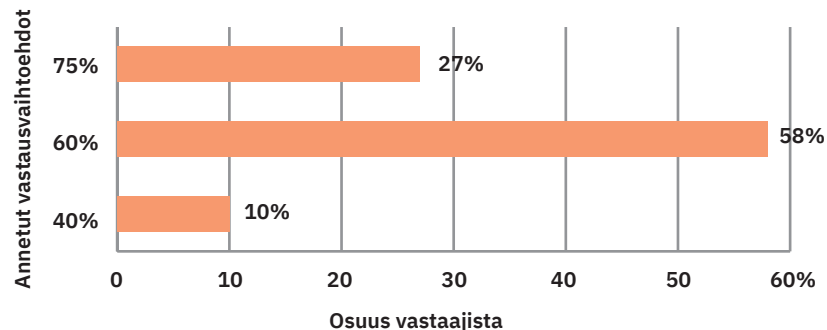
Vastaajilta kysyttiin myös, mikä työllisten osuuden koko väestöstä tulisi olla vuonna 2030. Peräti 58 prosenttia vastaajista valitsi vaihtoehdon 60 %. Työllisten osuuden laskua kannatti vain 10 prosenttia vastaajista. Tulosten perusteella suomalaiset kannattavat työllisyyden nostamista kuluvaan vuosikymmeneen aikaan. Kaiken kaikkiaan kansalaisten käsitys väestörakenteen tuomasta haasteesta on tiedostettu varsin hyvin.

Kuinka suuri osuus kaikista suomalaisista, vauvasta vaariin, käy töissä?

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 24.1.-4.2.2022 välisenä aikana.

Mikä osuuden tulisi olla vuonna 2030?

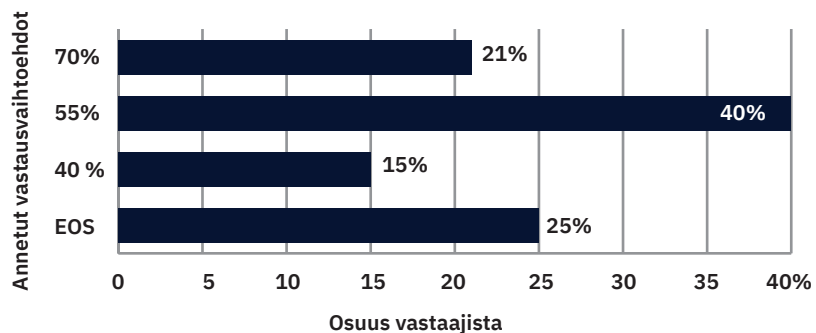
Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 24.1.-4.2.2022 välisenä aikana.

3.2 Julkinen velka

Suomen julkisen talouden velkasuhde oli vuonna 2020 70 % suhteessa bruttokansantuotteeseen. Annettujen vastausvaihtoehtojen joukosta vain 21 prosenttia suomalaisista tiesi oikean vastauksen. Yli puolet vastaajista arvioi velkasuhteen todellisuutta pienemmäksi. Velkasuhteen käsite ei välttämättä ole suomalaisille tuttu, sillä peräti joka neljännes vastaaja ei osannut sanoa arviotaan annetuista vaihtoehdoista. Vaikka julkisen velkaantumisen riskeistä on riittänyt viimeisimpien vuosien aikana paljon puhetta, näyttää siltä, että käsitys velkasuhteesta ja sen oikeasta tasosta voisi olla selvästi nykyistä korkeampi.

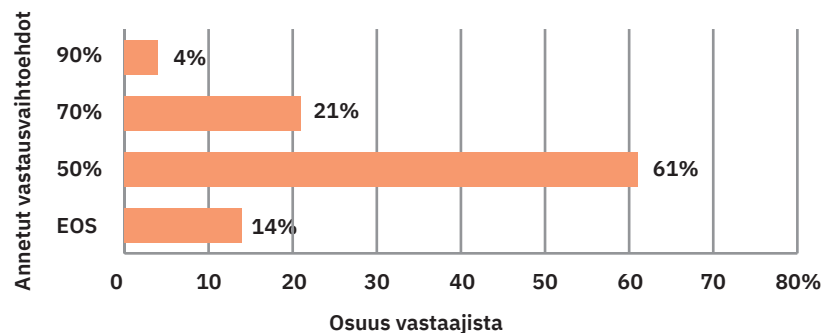
Suomalaiset haluavat julkisen velkaantumisen kuriin. Kysyttäessä, kuinka suuri velkasuhde saisi enimmillään olla vuonna 2030, peräti 61 prosenttia vastaajista valitsi alimman vaihtoehdon 50 %. Vastaavasti nykyistä korkeampaa velkasuhdetta kannatti vain 4 prosenttia vastaajista. Vastausten perusteella julkisen talouden riskejä halutaan pienentää ja liikkumavara tuleviin yllätystilanteisiin halutaan säilyttää.

Mikä oli julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen Suomessa vuonna 2020?

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 21.-30.3.2022 välisenä aikana.

Kuinka suuri velkasuhde saisi mielestäsi enimmillään olla vuonna 2030?

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 21.-30.3.2022 välisenä aikana.

3.3 Nettotulot

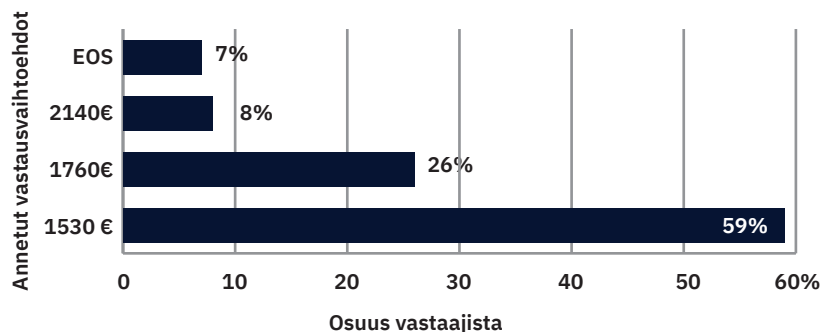
Suomessa alimman tulodesiilin* käteen jäävät tulot olivat kokoaikatyötä tekevän palkansaajan tapauksessa vuonna 2020 yhteensä enintään 1 760 euroa. Kansalaisilta kysyttäessä vain 26 prosenttia vastaajista tiesi tämän oikean vastauksen. Selvä enemmistö, 59 prosenttia vastaajista arvioi nettotulojen jäävän alimmassa tulodesiilissä alimpaan vaihtoehtoon, joka oli 1 530 euroa.

Samalla kysymysrakenteella tiedusteltiin myös käteen jääviä tuloja, joilla päästään ylimpään tulodesiiliin. Vain 11 prosenttia vastaajista tiesi oikean vastauksen

3350 euroa. Peräti 47 prosenttia valitsi korkeimman vaihtoehdon 4 280 euroa kuukaudessa. Tämä tarkoittaisi bruttotuloiksi muutettuna noin 7 300 euroa.

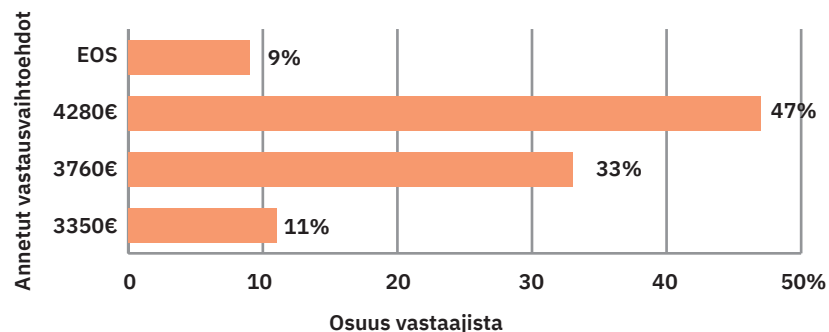
Suomalaiset arvioivat alimman tuloluokan tulot alakanttiin ja ylimmän tuloluokan vastaavasti selkeästi yläkanttiin. Merkittävän osan mielestä nettotulojen välinen erotus ylimmän ja alimman tuloluokan välillä olisi 2 750 euroa kuukaudessa. Tosiasiassa erotus on noin 1 600 euroa eli yli 1 000 euroa tai yli 40 prosenttia vähemmän.

Kuinka paljon alimman tulodesiilin kokoaikatyötä tekevälle palkansaajalle jäi kuukaudessa rahaa käteen verojen jälkeen, vuonna 2020?

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 19.-28.4.2022 välisenä aikana.

Entä kuinka paljon ylimmän tulodesiilin kokoaikatyötä tekevälle palkansaajalle jäi kuukaudessa rahaa käteen, vuonna 2020?

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 19.-28.4.2022 välisenä aikana.

* Tulodesiili on se, että ihmiset jaetaan tulojensa perusteella kymmeneen yhtä suureen ryhmään eli desiiliin.

3.4 Ilmastonmuutos

Taloukasvu ja ilmastonmuutosta aiheuttavat kasvihuonekaasupäästöt eivät kulje käsikädessä. Viimeisen 20 vuoden aikana talous on kasvanut 28 prosenttia (vuodesta 2001 vuoteen 2021) ja kasvihuonekaasujen nettopäästöt vastaavasti vähentyneet 15 prosenttia (vuoden 2021 tieto on vielä ennakkotieto). Kysyttäessä suomalaisilta taloukasvun ja ilmastopäästöjen välistä yhteyttä, vain 11 prosenttia vastaajista tiesi oikean kehityksen. Annetuista vaihtoehdoista eniten kannatusta sai vastaajien keskuudessa selvästi negatiivisin vaihtoehto, jossa ilmastopäästöt olisivat kasvaneet nopeammin kuin talous. Näin arvioi peräti 30 % vastaajista.

Tulevaisuuden suhteen suomalaiset ovat kuitenkin optimistisia. Kysyttäessä, miten ilmastopäästöjen ja taloukasvun välinen suhde tulee kehittymään seuraavan 10 vuoden aikana, 24 prosenttia vastaajista arvioi ilmastopäästöjen vähenevän, vaikka talous kasvaisikin. Vain 19 prosenttia vastaajista arvioi, että tulevaisuudessa ilmastopäästöt tulevat kasvamaan nopeammin kuin talous.

Vastausten perusteella suomalaisten tilannekuva on selvästi synkempi kuin todellisuus. Ilmastopäästöt ovat vähentyneet merkittävästi ja tämä olisi hyvä tiedostaa paremmin. Toisaalta tulevaisuuden suhteen ollaan hyvin jäljillä. Hyvän kehityksen arvioidaan jatkuvan myös tulevina vuosina.

Mikä seuraavista kuvaa mielestäsi parhaiten Suomen ilmastopäästöjen ja taloukasvun suhdetta viimeisen 20 vuoden aikana?

Ilmastopäästöjen kasvu on pysähtynyt, vaikka talous on kasvanut	5 %
EOS	9 %
Ilmastopäästöt ovat vähentyneet, vaikka talous on kasvanut	11 %
Ilmastopäästöt ovat kasvaneet, mutta hitaammin kuin talous	20 %
Ilmastopäästöjen kasvu on ollut yhtä nopeaa kuin taloukasvu	25 %
Ilmastopäästöjen kasvu on ollut nopeampaa kuin taloukasvu	30 %

Osuus vastaajista, %

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 23.-30.5.2022

Miten arvioit, että kehitys tulee jatkumaan seuraavien kymmenen vuoden aikana Suomessa?

EOS	4 %
Ilmastopäästöt eivät kasva, vaikka talous kasvaisikin	11 %
Ilmastopäästöt tulevat kasvamaan nopeammin kuin talous	19 %
Ilmastopäästöt tulevat kasvamaan samaa tahtia talouden kanssa	20 %
Ilmastopäästöt tulevat kasvamaan mutta hitaammin kuin talous	22 %
Ilmastopäästöt tulevat vähenemään, vaikka talous kasvaisikin	24 %

Osuus vastaajista, %

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 23.-30.5.2022

3.5 Vauraus ja tuloerot

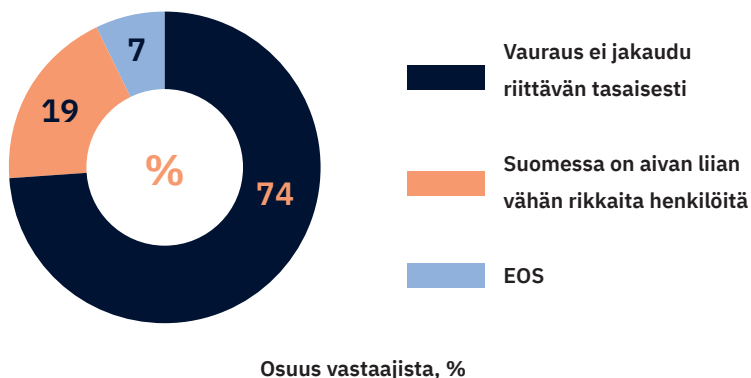
Suomalaiset näkevät tulo- ja varallisuuserojen olevan selvästi suurempi ongelma Suomessa kuin vauraiden ihmisten puutteen. Peräti 74 prosenttia vastaajista piti vaurauden epätasaista jakoa isompana ongelmana. Vauraiden ihmisten puutteen ta enemmän huolissaan oli vain 19 prosenttia vastaajista. Vain seitsemän prosenttia vastaajista ei tehnyt valintaa annettujen vaihtoehtojen välillä. Tulos on mielenkiintoinen, sillä Suomessa tulo- ja varallisuuserot ovat jo maailman pienimpien joukossa.

Kysyimme myös, miten suomalaiset haluaisivat tulo- ja varallisuuserojen kehittyvän tämän vuosikymmenen aikana. Selvä enemmistö vastaajista kannatti tulo- ja varallisuuserojen kaventamista entisestään (56 %). Noin kolmannes näki nyky-

sen kehityksen hyvänä tulevaisuutta ajatellen. Vain kahdeksan prosenttia vastaajista sallisi tulo- ja varallisuuserojen kasvaa nykyisestä. Viisi prosenttia vastaajista ei osannut sanoa kantaansa.

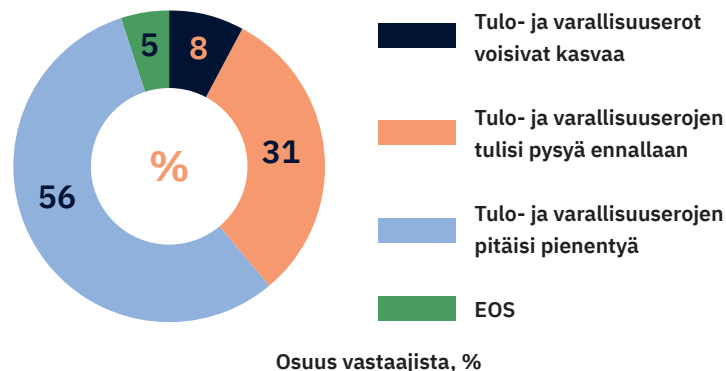
Tulokset ovat paljon puhuvia. Samalla herää kysymyksiä. Onko yhdessä maailman tulo- ja varallisuuserojen kannalta tasaisimmassa maassa perusteltua keskittyä niiden pienentämiseen entisestään? Menetämmekö tällöin jotain? Voi myös kysyä, kuinka voimme kansakuntana vaurastua, jos kukaan ei saa vaurastua ensin? Haluammeko katsoa vain sivusta, kun ero muiden Pohjoismaiden elintason jatkaa kasvuaan?

Kumpi on mielestäsi suurempi yhteiskunnallinen ongelma tämän päivän Suomessa?

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 20.-28.6.2022

Miten haluaisit tulo- ja varallisuuserojen kehittyvän Suomessa vuoteen 2030 mennessä?

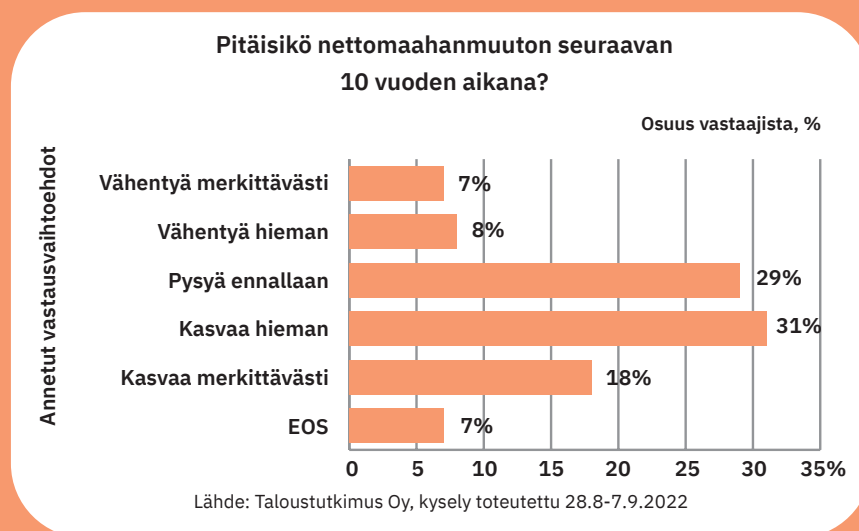
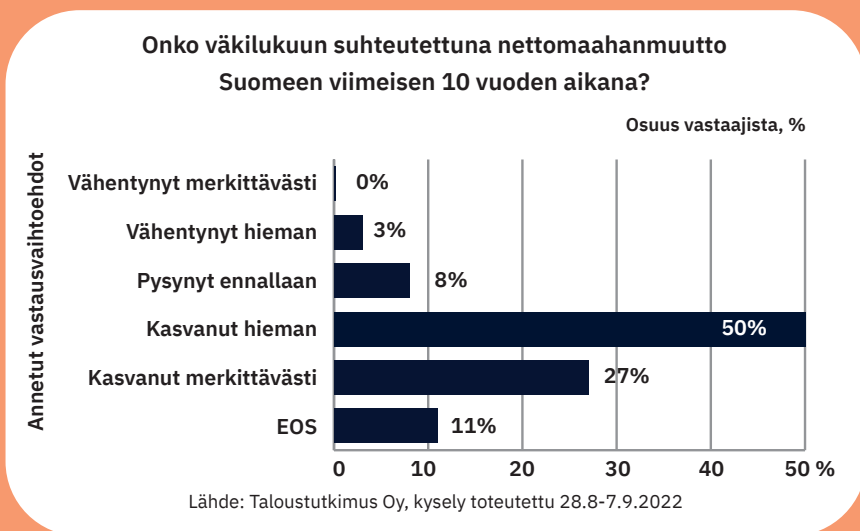

Lähde: Taloustutkimus Oy, kysely toteutettu 20.-28.6.2022

3.6 Maahanmuutto

Viimeisen 10 vuoden aikana väkilukuun suhteutettu nettomaahanmuutto on Suomessa kasvanut hieman. Kysyttäessä arviota tästä toteutuneesta kehityksestä, suomalaiset ovat hyvin perillä, sillä 50 prosenttia vastaajista valitsi oikean vaihtoehdon. Vain 11 prosenttia vastaajista arvioi nettomaahanmuuton joko vähentyneen tai pysyneen ennallaan. Merkittävä osa vastaajista arvioi nettomaahanmuuton kasvaneen merkittävästi viimeisen 10 vuoden aikana.

Tulevaisuudessa nettomaahanmuuton lisäämistä kannatti 49 prosenttia vastaajista. Vain 15 prosenttia vastaajista näki, että nettomaahanmuuton tulisi vähentyä seuraavan 10 vuoden aikana. Suotuisa suhtautuminen maahanmuuton lisäämiseen voi heijastella suomalaisten huolta väestön ikärakenteen tuomasta muutoksesta. Kansalaiset näkevät, että maahanmuuton lisäämisen kautta voidaan esimerkiksi helpottaa pulaa osaavasta työvoimasta.

4. Jälkikirjoitus

4.1 Historiasta löytyy selitys?

Sotien jälkeinen Suomi rakentui poikkeuksellisen nopeasti ja yhteenkuuluvaisuuden tunne oli suuri maan jälleenrakentamisen ja tasaisen hyvinvoinnin kasvun seurauksena. Kulutusmahdollisuudet olivat varsin rajatut. Kaikki katsoivat samat televisio-ohjelmat, ajoivat suunnilleen samoilla autoilla ja ostivat ruokaa kapeasta tarjontavalikoimasta.

1980-luvun loppupuolella kulutuskulttuuri lisääntyi ja Suomi alkoi siirtyä enemmän markkinatalouteen. Luottomarkkinoiden avauduttua 1980-luvulla kulutusmahdollisuudet räjähtivät, mutta lottokansalla ei ollut malttia vaurastua. Vain muutaman vuoden jälkeen kehitys törmäsi ikävään äkkisäykseen idänkaupan romahtaessa.

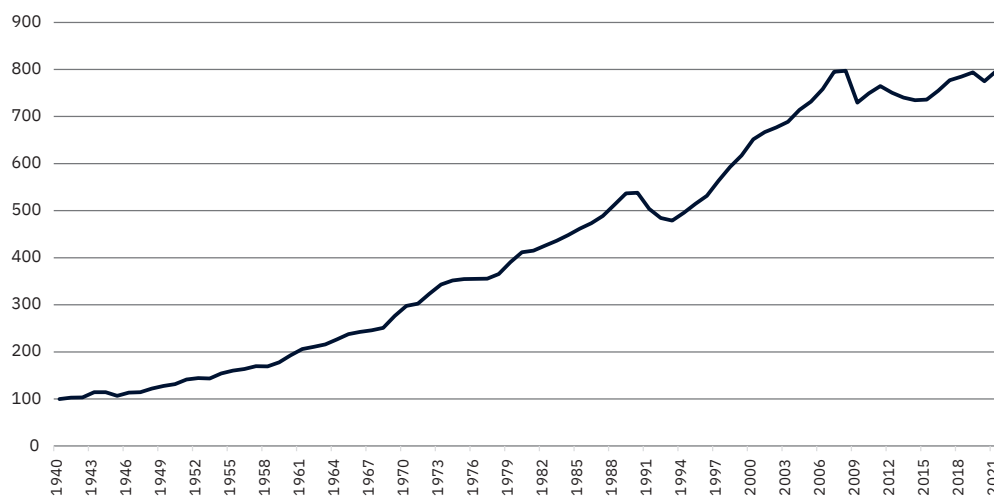
1990-luvun lamasta noustiin Nokian voimin. Kansalaisten odotukset olivat yhä yhtenäiskulttuurin ajalta, mutta talouden uudistuminen kohti palveluvaltaistumista alkoi hiljalleen tehdä työtään myös Suomessa. Nokian vahva nousu hautasi alleen uudistusten tarpeen ja finanssikriisi sinetöi Suomen talouden rakennemuutoksen näkyväksi. Maailma ympärillä oli muuttunut, ja yhtenäiskulttuurin aikaiset odotukset eivät käyneetkään toteen. Tiedonvälityksen yleistymisen sosiaalisen median myötä on tuonut Suomeen myös nopeammin vaikutteita maailmalta. Kun odotukset eivät toteutuneet, edessä oli pettymys, joka on kanavoitunut populismina ympäri maailmaa. Kun ihmiset eivät koe yhteiskunnan palvelevan heitä, he hakevat muutosta ja tarttuvat myös helppoihin vastauksiin sekä menneeseen maailmankuvaan. Informaation kuplautuminen vain vahvistaa näitä ajatuskulkuja. Yhteiskunnalliset todellisuudet pirstaloituvat – tai vähin-

täänkin kokemus niistä – mikä on johtanut myös politiikan pirstaloitumiseen ja edelleen julkisen päätöksenteon toimintakyvyn heikkenemiseen.

Kun katsomme talouden kehitystä asukasta kohden mitatulla bruttokansantuotteella vuodesta 1940 lähtien, huomaamme että talouden kasvu oli hyvin nopeaa heti sota-vuosien jälkeen. Asukasta kohden talous kaksinkertaistui 20 vuodessa 1940–1960 luvuilla. Sama toistui seuraavan 20 vuoden aikana. Seuraava kaksinkertaistuminen otti aikaa jo 30 vuotta 1980-luvulta vuoden 2008 finanssikriisiin asti. Kysymys kuuluu, missä ajassa talous kaksinkertaistuu seuraavan kerran? Viimeiset 15 vuotta on jo poljettu jokeenkin paikallaan.

Suomen bruttokansantuote asukasta kohden

Volyyymi-indeksi 1940=100, logaritminen asteikko

Lähde: Tilastokeskus, EK ja Macrobond

4.2 Mistä uusi, luottamusta vahvistava tarina?

BKT-kasvun pysähtyttyä on ilmeistä, että Suomea on vaivannut viimeiset viisitoista vuotta osin perusteeton hyvinolontunne. Menestystarina nimeltä Suomi on meille niin rakas, ettemme ole ajoissa havainneet sen pohjan pettäneen jo aikaa sitten. Käännös on välttämätön, mutta talvisodan henki ei välttämättä enää puhuttele nuorempia sukupolvia entiseen tapaan. Mistä löytyy uusi yhteinen nimittäjä, jolla Suomen menestys ja kasvun jatkuminen taataan tulevina vuosikymmeninä? Miten vahvistetaan luottamusta yhteiskunnassa?

Viimeisen vuoden aikana suomalaisten uskoa poliittiseen päätöksentekoon on vahvistettu. Hävittäjähankinnat, Ukrainan aseapu sekä Nato-hakemuksen jättäminen osoittavat, että päätöksentekokykyä löytyy. Samanlaista rohkeutta tarvittaisiin Suomen rakenteiden uudistamiseen, jotta talouden kasvu vauhdittuisi, väestön ikärakenteeseen saataisiin vastattua ja suomalaiset kokisivat maamme tulevaisuuden valoisana ja turvallisena. On hyvä tiedostaa, että ilman talouskasvua emme voi ylläpitää hyvin-

vointiyhteiskunnan palveluita ja lunastaa jo kansalaisille tehtyjä lupauksia, saati antaa yhtäkään uutta. Ilman talouskasvua emme myöskään voi panna nostaa esimerkiksi ilmastotoimiin. Suomalaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta uhkaa tulla kuin juurensa katkonut puu, joka ensin kuivuu pystyyn ja lopulta kaatuu lahona maahan.

Tulevaisuus on ennalta arvaamaton. Tarvitsemme lisää liikkumatilaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoitukseen, koska joustovara tuo turvaa tulevaisuudessa. Siksi on tarpeen tuoda esiin rahoituksen uhkakuvat. Samalla erityisesti nuorten huoliin pitää vastata toiveikkuutta luoden ja viestien muutoksesta parempaan. Ilman uudistumista huono-osaisuus ja näköalattomuus vain jatkavat kasvuaan.

Tulevaisuus tehdään tekojen kautta. Siksi Suomenkin tulevaisuus on käännettävissä paremmaksi edessä olevista kehityskuluista huolimatta. Pitkän aikavälin menestyksen takaaminen on parasta turvaa tulevaisuuteen.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10),

00131 Helsinki

Puh. 09 420 20

ek@ek.fi • www.ek.fi

Twitter: @Elinkeinoelama

Lisätiedot:

Johtaja Sami Pakarinen

Puh. 050 343 4337

sami.pakarinen@ek.fi

Lokakuu 2022